

Verksamhetsberättelse 2009

Manscentrum är en politiskt och religiöst obunden ideell stiftelse, med inriktning att hjälpa och bistå män i kris och/eller med problem som försvårar deras liv. Stiftelsen Manscentrums syfte är att ansvara för driften, kvaliteten, administrationen samt ekonomin i Manscentrums verksamhet. Stiftelsens styrelse består av Peter Lundén (ordförande), Sigismund Bergelt, Sven-Erik Carlsson, Erik Centerwall, Lars Joelsson, Jens Orback och Pelle Jansson. Styrelsen har under året haft fem sammanträden. Stiftelsens revisor är Birgitta Johansson KPMG/Bohlins revisionsbyrå AB.

Verksamheten vid Manscentrum drivs med hjälp av ekonomiska bidrag. Ekonomiska bidrag har under året inkommit från: Stockholms stads resursförvaltning för skola och socialtjänst, Stockholms läns landstings hälso- och sjukvårdsnämnd, Länsstyrelsen i Stockholm, Timmermansorden, Östra Ryds församling samt från privatpersoner.

Verksamheten

I lokaler på Götgatan 83D i Stockholm bedrivs Manscentrums verksamhet. Fem terapeuter: Ulf Calvert, Sten Ekdal, Ola Modin, Mats Wiman och Magnus Wahlström har arbetat med telefonjour, krissamtal och utåtriktad verksamhet. En person ur stiftelsens styrelse, Pelle Jansson, har handhaft Manscentrums löpande ärenden, administration och verksamhetsansvar.

Förutom den ordinarie jourverksamheten har Manscentrums personal under året startat och medverkat i flera olika projekt. Manscentrum har bedrivit terapi, både enskilt och i grupp, med män som misshandlar. Manscentrums personal har fungerat som handledare och föredragshållare vid olika tillfällen. Dessa verksamheter beskrivs i verksamhetsberättelsen. Manscentrum medverkar också i olika utvärderingar, utbildningar och undersökningar.

Jourverksamheten

Alla män är välkomna att ta kontakt med centret oavsett bostadsort eller problematik. Den enda regel som finns är att mannen måste kontakta centret själv. Manscentrum har ingen möjlighet att ta emot spontanbesök, varför all inbokning måste ske per telefon. Manscentrum journalför samtliga besök.

Jourverksamhetens totala statistik

Sedan starten i mars 1988 fram till och med 2009 har centret haft kontakt med 12789 män. Den åldersmässiga spridningen bland männen ligger mellan 16 och 76 år, där cirka 70 % av männen är mellan 30-50 år.

Av de 12789 männen är cirka 13% män med invandrarbakgrund (1601 st)

Problemen/svårigheterna varierar starkt. Den stora gruppen, närmare 40%, är de som har problem inom äktenskapet/samboförhållandet och i samband med separation. Ett annat stort och växande problemområde handlar om ilska/aggressivitet och våld.

Cirka 25 % av de hjälpsökande männen uppger att de söker hjälp för våldsproblematik av något slag. Totalsiffran 25 % är dock missvisande eftersom den redovisar problembilden över 22 års tid.

Idag söker cirka 35 % av männens hjälp för våldsproblem vilket gör problemområdet till det enskilt största området, större än problem inom äktenskapet eller i samband med separationer. (se 2009 års statistik) Ofta innehåller dock krisen flera olika sammanvävda problem.

Av dessa 12789 män har 7660 bokat in tider för vidare samtal (övriga har fått någon form av telefonrådgivning).

Rådgivarna har träffat dessa män mellan en och 15 gånger. I några fall fler än 15 gånger. Gemensamt för männen är att de har en god social struktur. De är ”vanliga” män. Många har ett dåligt kontaktnät och vet inte vart de skulle ha vänt sig om inte Manscentrum funnits. De flesta uppger att de inte skulle ha vänt sig till någon annan instans. Flertalet av männen har vänner och bekanta att prata med, men vill ha en professionell spegling på sina problem för att hitta vägar ut ur krisen.

Männen som kontaktat rådgivningen har fått tips om Manscentrums verksamhet från flera håll, bland annat genom vänner och bekanta, myndigheter och organisationer. Under de senaste åren har vi märkt en ökning av män som kommer via familjerådgivningar, psykiatriska mottagningar och liknande ställen dit de vänt sig med sina problem. För de män som besökt Manscentrum under 2009 redovisas detta längre fram i 2009 års statistik.

Män med våldsproblematik

Män vars huvudproblem är våldsamt eller aggressivitet mot andra människor är alltså en stor klientgrupp. Män ur alla kategorier avseende social- och yrkesgrupper finns representerade här. Svenskar och invandrare, med eller utan arbete, med eller utan kriminell belastning. Offren för deras handlingar är oftast närstående kvinnor och i några fall barn. Våld mot personer utanför familjen förekommer också. De flesta våldsamma män får idag samtalshjälp i form av enskilda samtal.

Den behandlingsform som utformats på Manscentrum har utvecklats under åren och leder i de flesta fall till goda resultat. Målsättningen med behandlingen är att få mannen att avhålla sig från allt våld, oavsett vilka situationer eller provokationer han tycker sig vara utsatt för. Detta är fullt möjligt att uppnå med de flesta män.

1991 startade Manscentrum ett projekt med gruppterapi för våldsamma män. En av de bärande tankegångarna bakom projektet var att hitta bättre behandlingsmodeller för män med problem kring våld/aggressivitet. Projektet bekostades inledningsvis av socialstyrelsen. 1992

gick socialdepartementet in och finansierade verksamheten. Under 1993, 1994 och 1995 ingick verksamheten som ett delprojekt i Manscentrums ordinarie verksamhet till största delen finansierat av Stockholms stad. I december 1995 permanentades projektet, i och med ökade anslag från socialtjänsten, och ingår idag i Manscentrums ordinarie verksamhet. Idag finns två terapiogrupper för våldsamma män på Manscentrum.

Manscentrums arbete med våldsamma män, både i grupp och individuellt, har uppvisat mycket goda resultat. I samband med Regeringens kvinnofridsprojekt 1998 fick Manscentrum ekonomiska möjligheter från Näringsdepartementets jämställdhetsenhet för att ingående beskriva arbetssättet, klarlägga metoderna och beskriva processerna i arbetet med våldsamma män. Meningen med detta arbete var dels att ytterligare vidareutveckla verksamheten, dels att delge andra behandlare/institutioner en modell att arbeta med våldsamma män.

2005 fick Manscentrum, genom projektbidrag från Stockholms stad, möjlighet att ytterligare utveckla gruppverksamheten för våldsamma män. Idag pågår ett arbete med en mer renodlad kognitiv inriktning på gruppverksamheten. Projektet redovisas under 2009.

Under 2008 och 2009 utvärderas Manscentrums behandling av våldsamma män. Utvärderingen genomförs av Socialstyrelsen och resultatet beräknas ligga klart under 2010.

Under 2006 startade Manscentrum ett samarbete med Ersta fristad för att på sikt kunna arbeta med hela familjer som lever i våldsamma miljöer. Anledningen till detta samarbete är att erfarenheten, både vid Manscentrum och vid Ersta, visar att kvinnor och barn som lever tillsammans med en våldsam man sällan får det stöd och den hjälp de behöver. Sedan 2006 har Manscentrum vidarebefordrat uppgifter om de utsatta kvinnorna till Ersta fristad, som kontaktat kvinnorna för erbjudande om stödsamtal. Detta är alltså ett erbjudande som inte gått via den våldsamma mannen, utan direkt från extern behandlare till den utsatta kvinnan. Dessa stödsamtal har erbjudits samtliga kvinnor i familjer där mannen sökt behandling för våldsamt beteende hos Manscentrum.

Familjearbetet har under 2009 innefattat både enskild behandling och gruppbehandling för de våldsamma männen på Manscentrum och samtalsstöd i grupp för kvinnor på Ersta fristad. Under 2010 kommer Manscentrum även att erbjuda individuella stödsamtal till våldsutsatta kvinnor i egen regi. Genom detta kan vi erbjuda kvinnorna både enskilda stödsamtal och stödsamtal i grupp.

Arbetet med stöd och behandling till barnen i de våldsutsatta familjerna har ännu inte kommit igång. Under 2009 har kontakter tagits och diskussioner förts med andra behandlare för att på sikt även kunna erbjuda stöd och behandling för barn i de våldsutsatta familjerna. Att arbeta med hela familjen på detta sätt ger inte bara bättre stöd till kvinnor och barn, utan också ett mycket högt säkerhetstänkande i arbetet med de våldsamma männen.

Statistik för jourverksamheten 2009

Under 2009 har Manscentrum haft kontakt med 415 män. Av dessa män har 254 besökt Manscentrum för enskild rådgivning eller gruppbehandling. Övriga 161 män har fått någon form av telefonrådgivning. Det totala antalet rådgivningssamtal på telefon har varit 507.

Från och med 2007 tar Manscentrum även emot våldsamma kvinnor för behandling. Under 2009 har 31 kvinnor kontaktat Manscentrum. Samtliga kvinnor som sökt hjälp har fått någon form av telefonrådgivning från Manscentrum. De problem dessa kvinnor sökt hjälp för handlar om våld, otrohet, svartsjuka och olika slag av separationer. Nio av kvinnorna har besökt och fått behandlingshjälp på Manscentrum vi.

Av de hjälpsökande männen 2009 var andelen män med invandrabakgrund 18 % (77 män). Detta är en liten ökning eftersom invandarmännens antal under de år Manscentrum funnits varierat mellan 10 % och 14 %.

De hjälpsökande männens ålderssammansättning visar på en spridning mellan 20-75 år. Huvuddelen av männen är mellan 30-50 år gamla.

Ålder	Antal män
under 20 år	1
20-25 år	16
26-30 år	48
31-35 år	84
36-40 år	82
41-45 år	80
46-50 år	42
51-55 år	30
56-60 år	14
61-65 år	10
<u>över 65 år</u>	<u>8</u>
	n= 415

De svårigheter/problem männen söker hjälp för överensstämmer i de flesta fall med tidigare års statistik. Vad som inte överensstämmer med den tidigare statistiken ser vi under rubrikerna Ilska/aggressivitet. De män som söker hjälp för problem kring Ilska/aggressivitet och misshandel har gradvis ökat från 1988 till 1994. Från cirka 9 % 1988 till cirka 18 % 1994. Åren 1994, 1995 och 1996 angav cirka 18 % av männen att de sökte hjälp för problem relaterade till våld. Från 1996 till 2006 ser vi ytterligare procentuella ökning av problem relaterade till våld. Idag anger 35 % av de hjälpsökande männen våld och ilska/aggressivitet som sökorsak.

När dessa olika problemområden beskrivs är det viktigt att känna till att de hjälpsökande männen ofta visar upp en mängd problem och svårigheter som är relaterade till varandra. Det som redovisas är den dominerande problematiken och sökorsaken. Det kan alltså finnas våld som en ingrediens i flera av problemområdena. Att 35 % av de hjälpsökande männen primärt anger vålds -problematik som sökorsak innebär att den faktiska siffran är större.

Varför antalet män med våldsproblematik ökat procentuellt har vi inget entydigt svar på, här finns det flera olika faktorer som spelat in. Bland dessa faktorer kan nämnas att olika samarbetspartners, bland annat polis, socialtjänst, och sjukvård hänvisat fler män med

våldsproblematik till Manscentrum. Manscentrum är också en av få behandlare av män med våldsproblematik i landet.

Dominerande problematik	Antal
I äktenskapet/samboförhållandet	116
I samband med separation	54
I umgänget med barnen	12
Ilska/aggressivitet/misshandel	143
Anhörig utsatt för våldtäkt	1
Utsatt för våld	2
Svartsjuka	11
Incest/sexuellt ofredande	2
Psykiska problem som ångest, fobier, tvångsbeteenden	25
Psykiatriska problem	21
Sexuella problem	2
Missbruksproblem	6
Livskriser/Existentiella problem	6
Otrohet	12
Sorgearbete	2
	<hr/>
	n=415

Antalet rådgivningstimmar vid besök har under året varit 1419 fördelat enligt följande.

Antal män	Antal besök	Totalt antal
77	1	77
40	2	80
34	3	102
33	4	132
17	5	85
13	6	78
9	7	63
10	8	80
5	9	45
4	10	40
6	11-15	80
23	fler än 15	425
	<hr/>	
n = 254		1419

Av de 23 män som fått fler än 15 samtal ingår 14 i gruppverksamhet. Dessa 14 män har tillsammans gjort 268 besöktimmar i grupp för sin våldsamhet.

Räknar man bort gruppverksamheten blir det i genomsnitt nästan fem besökstillfällen per man. Här ser vi en förändring från tidigare år. Tendensen från 1996 och fram till 2004 har varje år varit något färre besök per man. 2004 låg medeltalet på något under tre besök per man. Idag, 2009 har vi alltså ökat samtalslängden med i genomsnitt två besök per man. En förklaring till detta kan vara att landstinget och de psykiatriska mottagningarna idag hänvisar fler män än tidigare till Manscentrum. Dessa män kräver ofta en längre behandlingstider.

Många män hänvisas från andra instanser till Manscentrums rådgivning. Manscentrums rådgivare hänvisar i sin tur ett fåtal män till andra. Vi kan konstatera att det uppbyggda samarbetet med andra instanser och institutioner samt systemet för hänvisning fungerar mycket bra och få eller inga män hamnar på "fel" ställe. Av de totalt 415 män som kontaktat oss under 2009 har 221 män blivit hänvisade till Manscentrum enligt följande

Hänvisade från	Antal
Advokat	2
Barnavård- och mödravårdscentraler	2
BUP-mottagningar	2
Familjerådgivningar	98
Familjerätt/socialdistrikt/socialjour	19
Frivård/kriminalvård/häkte	3
Företagshälsovård	1
Jourhavande kurator	5
Kvinnojour	1
Läkare, vårdcentral etc.	18
Mansjouren i Stockholm	3
Mariapolikliniken	1
Polisen	11
Privata terapeuter	7
Psyk. Öppenvård	44
Psykakut	3
RFSL	1
	n=221

Bland hänvisningarna ser vi marginella förändringar från tidigare år. Mellan 45 % och 55 % av männen som årligen kontaktar Manscentrum hänvisas från någon annan behandlare eller annan kontakt. De som hänvisar flest män till Manscentrum är Stockholms stad och Stockholms läns landsting. Från 1997 har hänvisningarna från dessa två instanser legat ganska konstant

Att Stockholms Stad hänvisar många män till Manscentrum är naturligt eftersom Manscentrum och Stockholms Stad har olika former av samarbete. När det gäller Landstinget märker vi att vårdpersonal inom landstinget söker samarbete med Manscentrum vilket får till följd att hänvisningarna sker.

Av de totalt 415 män som kontaktat Manscentrum under 2009 kommer 258 män från Stockholm, 139 män från kranskommunerna och 18 män från övriga landet enligt följande.

Stockholm (258 män)

Församling	Antal män	Församling	Antal män
Adolf Fredrik	4	Bromma	23
Brännkyrka	8	Engelbrekt	4
Enskede	25	Essinge	3
Farsta	16	Gustav Vasa	7
Hedvig Eleonora	1	Hägersten	33
Hässelby	6	Högalid	14
Johannes	5	Katarina	12
Kista	2	Kungsholms	7
Maria Magdalena	6	Matteus	6
Oscars	12	Skarpnäck	18
Skärholmen	3	Sofia	18
Spånga	4	S:t Göran	4
Storkyrkoförs	1	Tensta	2
Vantör	9	Vällingby	4

Kranskommuner, Stor-Stockholm (139män)

Kommun	Antal män	Kommun	Antal män
Botkyrka	11	Danderyd	3
Ekerö	3	Haninge	5
Huddinge	12	Järfälla	4
Lidingö	8	Nacka	12
Norrtälje	5	Nynäshamn	3
Salem	3	Sigtuna	1
Solna	9	Sollentuna	5
Sundbyberg	11	Södertälje	5
Tyresö	8	Täby	4
Upplands Väsby	5	Upplands Bro	4
Vallentuna	7	Vaxholm	2
Värmdö	7	Österåker	2

Övriga Landet (28män)

Eskilstuna	1	Falkenberg	2
Gnesta	2	Gävle	1
Jönköping	2	Kungsör	1
Leksand	1	Lidköping	1
Skövde	1	Uppsala	3
Västerås	1	Örebro	1
Östersund	1		

Egna seminarier/utbildningar

Utanför det ordinarie klientarbetet och den interna handledningen har Manscentrums terapeuter haft interna seminarier och diskuterat aktuella områden eller teman. De har också träffat terapeuter från landets övriga krismottagningar vid riksorganisationsmöten.

Manscentrum terapeuter handleder också personal vid andra mansmottagningar samt deltar som föreläsare vid olika seminarier och träffar både nationellt och internationellt.

Riksorganisationen

1997 bildade Manscentrum tillsammans med Kriscentrum för män i Göteborg och Stiftelsen "Stickan" i Gävle en riksorganisation för professionella krisverksamheter för män. Under åren 1997 till 2009 har Riksorganisationen vuxit och har idag 16 medlemsorganisationer.

Kriscentrum för män i Göteborg
 Kriscentrum för män i Lund
 Kriscentrum för män i Malmö
 Kriscentrum för män (Stickan) i Gävle
 Kriscentrum för män i Ängelholm
 Kriscentrum i Kungsbacka
 Kriscentrum i Kristianstad
 Kriscentrum i Kungälv
 Krisemottagning för män i Stenungsund, Orust och Tjörn
 Krisemottagning för män i Karlstad
 Krisemottagningen i Västmanland
 Manscentrum i Dalarna
 Manscentrum i Haninge
 Manscentrum i Stockholm
 Manscentrum i Örnsköldsvik
 Stödcentrum för män i Partille

Ett av målen med Riksorganisationen är att vara ett forum för erfarenhetsutbyte mellan medlemsorganisationerna.

Under 2009 har Manscentrum för Riksorganisationens räkning tillsammans med BRIS, ROKS, SKR, Terrafem, Juristjouren, BOJ, Forum för kvinnor med funktionshinder samt stadsmissionen deltagit i referensgruppen för den nationella kristelefonen för kvinnor (Kvinnofridslinjen)

Kristelefonen invigdes den 4 december 2007 och drivs av NCK (Nationellt centrum för kunskap om mäns våld mot kvinnor) vid Uppsala universitet och Akademiska sjukhuset i Uppsala.

Rådgivarnas utåtriktade arbete

Ett stort intresse för Manscentrums verksamhet visas från när och fjärran. Rådgivarna har lagt ner mycket tid på att informera och föreläsa om innehållet i verksamheten, men också på att delta i olika konferenser och utbildningar. Under 2009 har rådgivarna på grund av arbetsbördan vid Manscentrum prioriterat kontakter med eventuella ”samarbetspartners”. På grund av tidsbrist har vi också strävat efter att informera om verksamheten vid större samlingar eller sammankomster. Detta sätt att informera på har visat sig fungera väl. Under 2010 kommer informationsverksamheten att fungera på detta sätt.

Stiftelsen Manscentrum

Stockholm 2010-04-15

Peter Lundén

Sven-Erik Carlsson

Sigismund Bergelt

Lars Joelson

Jens Orback

Erik Centerwall

Pelle Jansson